

A hazai vállalkozások koronavírus gazdasági hatásaival kapcsolatos percepciói

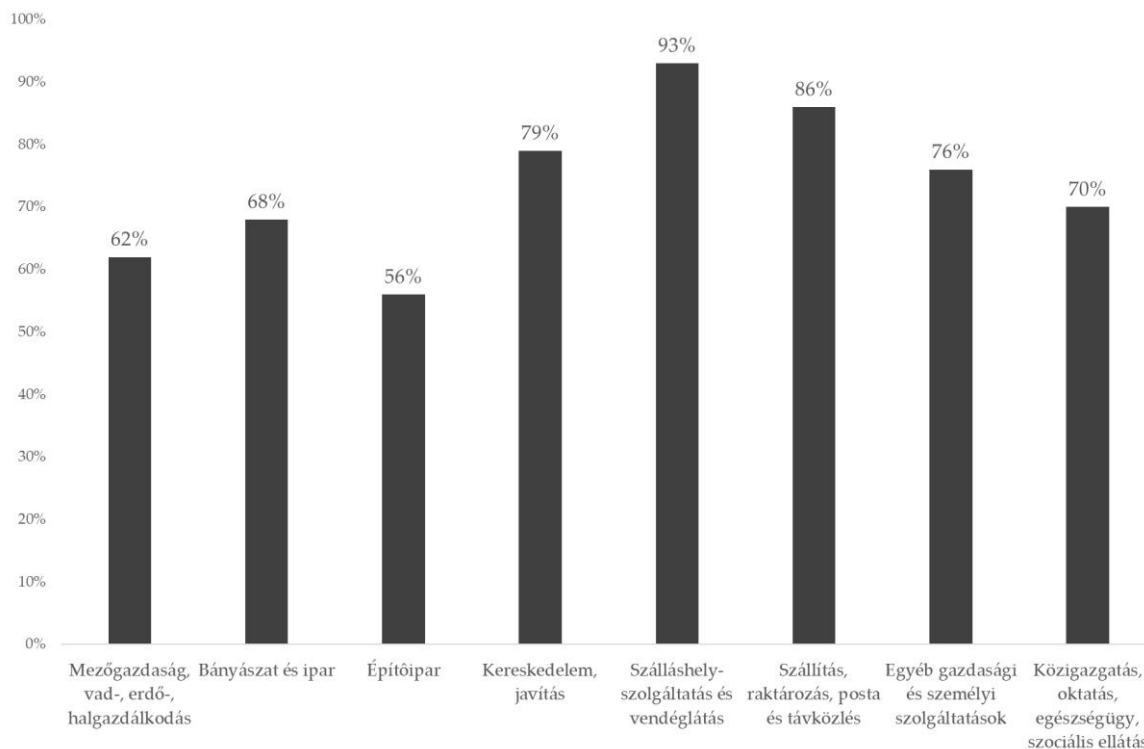
Gyorselemzés – 2020. 03. 15

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) annak érdekében, hogy minél pontosabb képet kaphasson a koronavírus-fertőzés gazdasági hatásairól, kérdőíves felmérést végez a hazai vállalkozások körében. Az alábbi gyorselemzés a témában készült online, önkitöltős kérdőívet 2020. március 15-ig kitöltő 9035 vállalkozás válaszain alapul. Az elemzés a válaszadó cégek percepcióit, első reakcióit ismerteti.

A válaszadó cégek 74 százaléka kedvezőtlennek ítéli saját vállalkozása üzleti helyzetét a következő hat hónapra vonatkozóan, 37 százalékuk pedig nagyon kedvezőtlen üzleti helyzetre számít a következő félévben. Körülbelül ötödük véli úgy, hogy nem változik a helyzetük, minden az eddigiek szerint alakul, és mindössze 7 százalék számít az üzleti helyzete javulására.

Az inkább vagy nagyon kedvezőtlen üzleti helyzetre számító cégek aránya az átlagnál magasabb a 10-49 fős kisvállalkozások (80 százalék) körében. Ágazati szinten vizsgálva az ilyen várakozásokkal rendelkező vállalkozások aránya a válaszadók között **kiemelkedően magas a szálláshely-szolgáltatáshoz és vendéglátáshoz (93 százalék), kereskedelemhez (79 százalék), valamint a szállítás-raktározás (86 százalék) ágazatokhoz tartozó cégek körében.**

1. ábra: Az inkább vagy nagyon kedvezőtlen üzleti helyzetre számító cégek aránya ágazatonként, százalék, N=8518

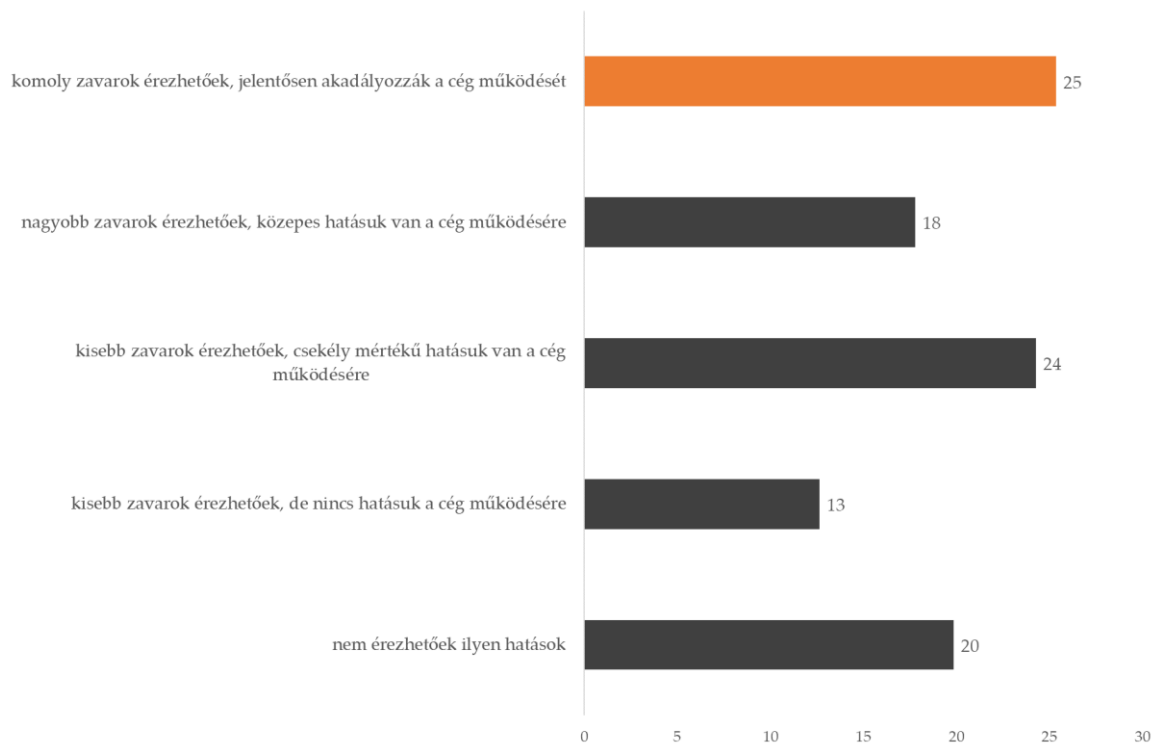

A válaszadó cégek **37 százaléka szerint a koronavírus terjedése inkább rontja, további 48 százalékuk szerint viszont nagy mértékben rontja vállalkozásuk kilátásait.** A válaszadó vállalkozások 14 százaléka érzi úgy, hogy a vírus terjedése nem befolyásolja a helyzetét. Azon cégek aránya, akik szerint a vírus terjedése nagymértékben rontja a jövőbeni kilátásokat, a 10-49 fős kisvállalkozások (52 százalék) körében magasabb, mint a többi létszámkategória esetében. Ágazati szinten vizsgálva a **szálláshely-szolgáltatások és vendéglátás ágazatban kiemelkedően magas, 80 százalék azon cégek aránya, akik a vírus terjedése miatt a kilátásaik nagymértékű romlására számítanak.** A szállítás-raktározás területén az ilyen cégek aránya a válaszadók között 59 százalék, a kereskedelemben 47 százalék, az egyéb gazdasági és személyi szolgáltatások esetében 52 százalék, míg a többi ágazatban 40 százalék alatt van. Az exportáló cégek körében magasabb (54 százalék) azon cégek aránya, akik szerint a helyzet nagymértékben rontja a kilátásaikat, mint az exportra nem termelő (44 százalék) válaszadók esetében.

A válaszadók 20 százaléka egyelőre nem érzékeli a cége működésében a koronavírus terjedésének hatásait. 13 százalékuk ugyanakkor már kisebb zavarokat tapasztal, amelyeknek kis mértékű hatása van a cég működésére. **Komoly, a cég működését akadályozó zavarokat jelenleg a válaszadó cégek 25 százaléka tapasztal.** A komoly zavarokat érzékelő cégek aránya a kisvállalkozások körében a legmagasabb (27 százalék), azon cégeké pedig, akik még nem érzékelik a vírus terjedésének negatív hatásait, a mikrovállalkozások között (21 százalék).

Az komoly, cég működését jelentősen akadályozó hatásokat tapasztaló cégek között felülreprezentáltak a szálláshely-szolgáltatók és vendéglátók (47 százalék) valamint a szállító-raktározó vállalkozások (39 százalék). Az exportáló cégek (30 százalék) és a részben vagy egészében külföldi tulajdonúak (32 százalék) szintén magasabb a komoly zavart érzékelők aránya, mint a hazai piacra termelők (23 százalék) és a tisztán hazai tulajdonú (24 százalék) vállalkozások esetében. Szintén magas a komoly zavart érzékelők aránya (33 százalék) azon cégek között, amelyek beszállítóinak többsége külföldön működő cég.

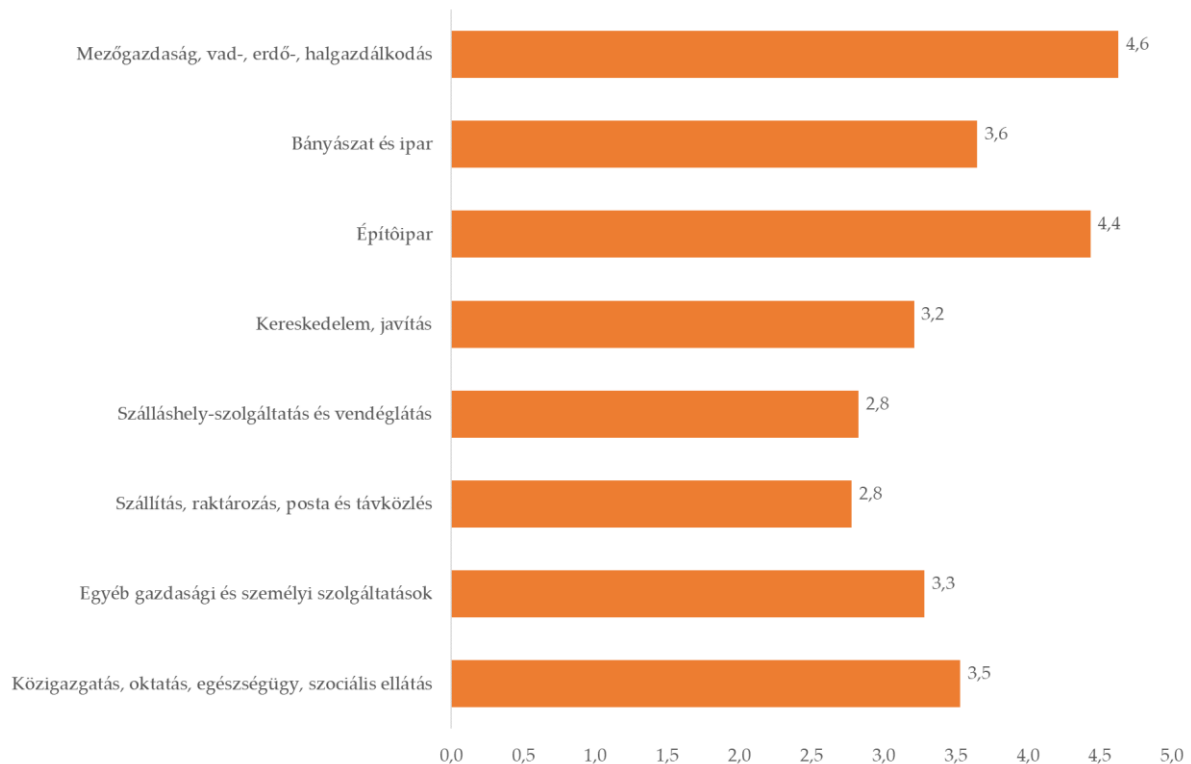
2. ábra: A működésében a termelés/ellátási láncok/szolgáltatások terén negatív hatást érzékelő vállalkozások aránya, százalék, N=8913

Forrás: MKIK

A cégek 86 százaléka számít arra, hogy a cége működését a közeljövőben befolyásolni fogja a koronavírus negatív hatása. A válaszadó cégek átlagosan 3 és fél héten belül számítanak a negatív hatások begyűrésére. Ez az átlag a már jelenleg is magas arányban zavarokat tapasztaló szálláshely-szolgáltató és vendéglátó valamint a szállítmányozó és raktározó cégek esetében alacsonyabb, 3 hét körül alakul, míg a mezőgazdaság és az építőipar ágazathoz tartozó cégek esetében magasabb, az ide tartozó, negatív hatásokra számító cégek 5 héten belül várják a hatások begyűrését.

3. ábra: A cégek becslése ágazonként arra vonatkozóan, hogy hány hét múlva jelennek meg a koronavírus negatív hatásai a cég működésében, hét, N=7095

Forrás: MKIK

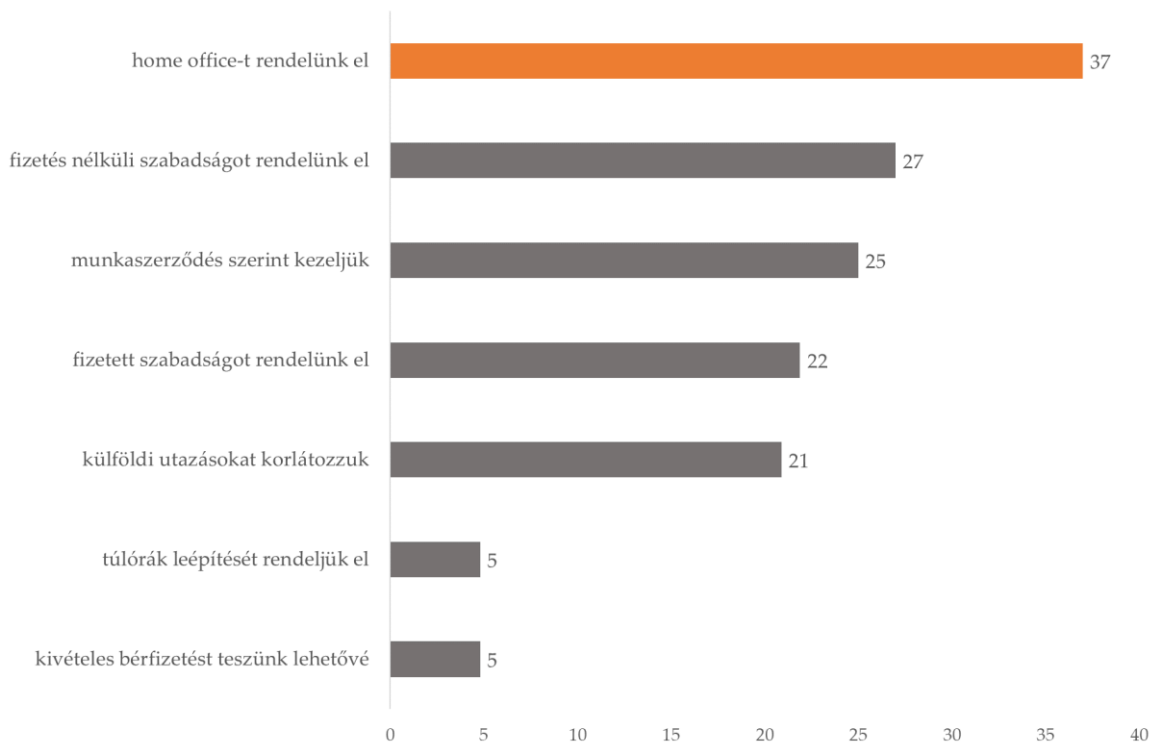
A válaszadók nagy többsége (85 százalék) nem rendelkezik vészforgatókönyvvel vagy tervvel a koronavírus terjedéséhez hasonló helyzetekre, 40 százalékuk azonban jelenleg dolgozik ilyen tervvel. 9 százalékuknak van ilyen terve, de még nem lépett életbe, 7 százalékuknál pedig már életbe lépett a vészforgatókönyv. Azok aránya, akiknek nincs vészforgatókönyve a válsághelyzetekre, a vállalatmérettel csökken: míg a mikrovállalkozások 87 százalékára jellemző ez, a nagyvállalatoknak már csak 49 százalékára.

A megbetegedések és az esetleges karantén intézkedések munkajogi kezelésére a válaszadó cégek 52 százaléka nem rendelkezik tervvel. Az ilyen cégek aránya az átlagosnál magasabb (55 százalék) az egyéni vállalkozókat is magába foglaló mikrovállalkozások körében, illetve jellemzőbb a mezőgazdasági (54 százalék), az építőipari (56 százalék), a kereskedelmi (52 százalék), az egyéb gazdasági és személyi szolgáltatásokat nyújtó (55 százalék) valamint a közigazgatáshoz, oktatáshoz és szociális szolgáltatásokhoz tartozó (52 százalék) válaszadó cégekre, mint a többi ágazatban működőre.

A tervvel rendelkező cégek közül a legtöbb válaszadó (37 százalék) az otthoni munkavégzés/ home office elrendelését tervezi. A home office elrendelését elsősorban a közép- és nagyvállalatok tervezik (60 illetve 66 százalékuk). A válaszadók **közel harmada gondolkozik a fizetés nélküli szabadság elrendelésén.** Az ilyen cégek aránya a kis- (42 százalék) és a középvállalkozások (42 százalék), ágazati szinten vizsgálva pedig a bányászathoz és iparhoz (37 százalék), a szálláshely-szolgáltatáshoz és vendéglátáshoz (39 százalék), valamint a szállítás és raktározás (36 százalék) ágazathoz tartozó cégek körében a

legmagasabb. A cégek szintén negyede a munkaszerződés szerint tervezi kezelni az esetleges megbetegedéseket és karanténhelyzetet. 22 százalékuk fizetett szabadság elrendelését tervezi, 21 százalék pedig korlátozza a külföldi utazásokat. A túlórák leépítését illetve kivételes bérfizetést a válaszadó vállalkozások 5 százaléka tervezi.

4. ábra: A válaszadó cégek tervei a megbetegedések és az esetleges karanténintézkedések kezelésére, százalék

Forrás: MKIK

Megjegyzés: A válaszadók több válaszlehetőséget is megjelölhettek

A válaszadó cégek 71 százalékának működése során nincs szüksége olyan termékre vagy alapanyagra, amely a vírus terjedése miatt jelenleg korlátozás alá esik. 15 százalékuk esetében van ilyen termék vagy alapanyag, és nem tudják kiváltani helyettesítő termékkel. További 9 százalékuk jelezte, hogy az ilyen termékeket csak drágább vagy gyengébb minőségű helyettesítővel tudják kiváltani, 5 százalékuk pedig hasonló árú és minőségű termékkel vagy alapanyaggal.

Azon cégek aránya, amelyek ilyen típusú zavart tapasztalnak az ellátási láncban, a közép- és a nagyvállalkozások körében a legmagasabb. A középvállalkozások esetében a válaszadó cégek 23 százaléka, a nagyvállalatok között pedig 27 százaléka jelezte, hogy van olyan termék vagy alapanyag, amelyet nem tudnak kiváltani. A nagyvállalatok 18 százaléka, a középvállalkozásoknak pedig 16 százaléka szerint csak drágább vagy gyengébb minőségű termékkel tudják helyettesíteni a terméket, amelynek a behozatala korlátozva van jelenleg. Az egyes ágazatok közül az ipari és a kereskedelmi cégek jeleztek a legmagasabb arányban ilyen problémát.

A válaszadó cégek 34 százaléka támogatná egy olyan alap létrejöttét, amely a válsághelyzetek esetén az átmeneti likviditási zavarok kezelésére alacsony kamatozású hitelt, garanciát nyújtana a vállalkozások számára amellet, hogy a vállalkozás vállalja a létszámtartást. 17 százalékuk támogatna egy ilyen alapot, de nem tartja elvárhatónak a létszámtartást. 14 százalékuk nem támogatná ezt, mivel nem a likviditási zavarokat tartja a legfőbb gondnak. A cégek 13 százaléka egyéb okból nem támogatná egy ilyen alap létrehozását. Ugyanakkor a válaszadók 36 százaléka nem tudja, hogy támogatna-e egy ilyen alapot.

Válaszadó cégek alapjellemzői

Vállalkozása melyik típusba tartozik?

	N	%
mikrovállalkozás (10 fő alatt)	7424	82,2
kisvállalkozás (10 – 49 fő)	1063	11,8
közepes vállalkozás (50 – 249 fő)	268	3,0
nagyvállalat (minimum 250 fő)	70	0,8
ÖSSZESEN	8825	97,7
Nincs válasz	210	2,3
	9035	100,0

Ágazat

	N	%
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	141	1,6
Bányászat és ipar	597	6,6
Építőipar	1246	13,8
Kereskedelem, javítás	1693	18,7
Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás	906	10,0
Szállítás, raktározás, posta és távközlés	307	3,4
Egyéb gazdasági és személyi szolgáltatások	2989	33,1
Közigazgatás, oktatás, egészségügy, szociális ellátás	708	7,8
ÖSSZESEN	8587	95,0
Nincs válasz	448	5,0
Total	9035	100,0

Exportáló

	N	%
nem exportál	6123	67.8
exportál	1902	21.1
ÖSSZESEN	8025	88.8
Nincs válasz	1010	11.2
Total	9035	100.0

Külföldi tulajdon aránya

	N	%
tisztán hazai tulajdonú	7596	84.1
részben vagy egészében külföldi tulajdonú	402	4.4
Total	7998	88.5
System	1037	11.5
Total	9035	100.0